

Warszawa, dnia 6 grudnia 2016 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy o nasiennictwie oraz ustawy o ochronie roślin

(druk nr 363)

I. Cel i przedmiot ustawy

Ustawa ma na celu wdrożenie postanowień:

- 1) dyrektywy wykonawczej Komisji 2014/96/UE z dnia 15 października 2014 r. w sprawie wymagań dotyczących etykietowania, plombowania i pakowania materiału rozmnożeniowego roślin sadowniczych oraz roślin sadowniczych przeznaczonych do produkcji owoców, który to materiał i rośliny są objęte zakresem dyrektywy Rady 2008/90/WE;
- 2) dyrektywy wykonawczej Komisji 2014/97/UE z dnia 15 października 2014 r. w sprawie wykonania dyrektywy Rady 2008/90/WE w odniesieniu do rejestracji dostawców i odmian oraz w odniesieniu do wspólnego wykazu odmian;
- 3) dyrektywy wykonawczej Komisji 2014/98/UE z dnia 15 października 2014 r. w sprawie wykonania dyrektywy Rady 2008/90/WE w odniesieniu do szczegółowych wymogów dotyczących rodzajów i gatunków roślin sadowniczych, o których mowa w załączniku I do tej dyrektywy, szczegółowych wymogów wobec dostawców oraz szczegółowych zasad dotyczących inspekcji urzędowych.

Ustawa wprowadza przepisy umożliwiające rejestrację odmian gatunków roślin tradycyjnie uprawianych, które nie są objęte przepisami Unii Europejskiej oraz wytwarzanie, ocenę i obrót materiałem siewnym tych odmian.

Zmieniono treść wniosku o wpis odmiany do krajowego rejestru oraz treść wpisu, w szczególności o kwalifikacji rośliny sadowniczej do listy A lub B. W przypadku roślin sadowniczych wnioskodawca będzie mógł wskazać okres wpisu odmiany do krajowego rejestru.

Zachowujący odmianę będzie miał obowiązek informowania dyrektora Centralnego Ośrodka o zmianie opisu odmiany w terminie 30 dni od dnia, w którym nastąpiła zmiana, pod rygorem wykreślenia odmiany z krajowego rejestru.

W zakresie rejestracji odmian obowiązujące przepisy zostały uzupełnione o specyfikę wytwarzania materiału szkółkarskiego i możliwość wpisywania odmian, które są powszechnie znane. Wprowadzono odmiany z urzędowo uznanym opisem, do których zostaną zakwalifikowane odmiany wpisywane na sadowniczą listę B.

Na podstawie nowych przepisów Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych będzie mógł zlecić badania odrębności, wyrównania i trwałości, nawet jeżeli sam prowadzi tego typu badania.

Zmieniono zasady prowadzenia oceny polowej materiału siewnego, w tym wprowadzono ocenę gleby i podłoża. Wprowadzono możliwość degradacji części partii materiału siewnego.

Obowiązek uczestniczenia akredytowanych podmiotów raz na 2 lata w szkoleniach doskonalących został zmieniony na uczestnictwo raz na 5 lat. Ale w przypadku zmiany przepisów z zakresu nasiennictwa lub braku minimalnej liczby wykonanej oceny polowej, pobranych prób materiału siewnego i wykonanych analiz laboratoryjnych akredytowane podmioty będą uczestniczyły w szkoleniach doskonalących częściej niż raz na 5 lat. Ponadto obowiązek dodatkowego szkolenia może zostać nałożony w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w sposobie pracy akredytowanego podmiotu.

Ustawa wprowadza czternastodniowy termin na wydanie zaświadczenia o wpisie lub zmianie treści wpisu w ewidencji przedsiębiorców, w ewidencji rolników oraz w ewidencji dostawców. Zaprzestanie działalności stanie się obligatoryjną podstawą wykreślenia podmiotu z wyżej wymienionych rejestrów.

Wprowadzono obowiązek zachowania etykiet. W przypadku przesyłki zawierającej materiał szkółkarski składający się z różnych odmian lub rodzajów materiału kategorii elitarny lub kategorii kwalifikowany ustawa nakazuje zaopatrzenie jej w „szkółkarski dokument towarzyszący”, natomiast do przesyłek zawierających materiał szkółkarski CAC będzie należało dołączyć „szkółkarski dokument dostawcy”. Zmianie ulegnie treść „dokumentu dostawcy”, a na dostawców nałożono obowiązek przechowywania tego dokumentu przez okres 12 miesięcy.

Zmodyfikowano zasady udzielania i cofania upoważnień do wydawania w imieniu wojewódzkich inspektorów Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa paszportów roślin dla tych roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów.

Ustawa ma wejść w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił opiniowaną ustawę na 31. posiedzeniu w dniu 2 grudnia 2016 r. w oparciu o przedłożenie rządowe (druk sejmowy nr 1043). Projekt stanowił przedmiot prac sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi, która wprowadziła do projektu poprawki polegające na zmianie przesłanek przedłużenia okresu wpisu odmiany do krajowego rejestru, doprecyzowaniu znamion wykroczenia stypizowanego w art. 126 ust. 1 pkt 36 ustawy o nasiennictwie oraz wprowadzeniu terminu na wydanie rozporządzeń na podstawie przepisów ustawy o nasiennictwie z dnia 9 listopada 2012 r. Ponadto komisja wprowadziła szereg poprawek redakcyjnych.

W trakcie drugiego czytania zgłoszono poprawki zmierzające do zakazu stosowania odmian genetycznie zmodyfikowanych. Poprawki nie zyskały aprobaty Sejmu, wobec czego ustawa została uchwalona w brzmieniu zaproponowanym przez komisję.

III. Uwagi szczegółowe

1. Nowe brzmienie art. 20 ust. 1 pkt 1 ustawy o nasiennictwie stanowi, że okres wpisu roślin sadowniczych do krajowego rejestru jest wskazywany przez zachowującego odmianę, nie dłuższy jednak niż 30 lat.

Jednocześnie przepis art. 13 ust. 1 pkt 6a, określający treść wniosku o wpis rośliny sadowniczej do krajowego rejestru, nakazuje zamieszczenie propozycji okresu wpisu odmiany do krajowego rejestru.

Pierwszy z zacytowanych przepisów przesądza, że wnioskodawca w wiążący sposób określa czas wpisu, natomiast drugi – nakazuje zawrzeć we wniosku tylko propozycję, co pozostawiałoby organowi dokonującemu wpisu możliwość modyfikacji tego okresu.

Wydaje się, że sprzeczność pomiędzy przepisami należy rozwiązać w ten sposób, że rozstrzygające o okresie wpisu jest stanowisko wnioskodawcy. Wobec czego należy dokonać następującej poprawki:

w art. 1 w pkt 5 w lit. a, w pkt 6a skreśla się wyraz „proponowany”;

2. Na podstawie ust. 6a do art. 16 ustawy o nasiennictwie dodawanego dyrektor Centralnego Ośrodka Badania Odmian Roślin Uprawnych przechowuje dokumenty dotyczące odmian wpisanych do krajowego rejestru przez okres ich wpisu w krajowym rejestrze.

Ustawodawca winien zauważyć, że organem, który prowadzi krajowy rejestr jest Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych, a nie jego dyrektor (art. 5).

Dlatego właściwszym podmiotem do przechowywania dokumentów dotyczących odmian wpisanych do krajowego rejestru jest Centralny Ośrodek.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 7 w lit. c, w ust. 6a wyrazy „Dyrektor Centralnego Ośrodka” zastępuje się wyrazami „Centralny Ośrodek”;

3. W art. 79 ust. 3 i 4 zawarto nakaz uczestniczenia przez urzędowych kwalifikatorów, urzędowych próbobiorców, akredytowanych kwalifikatorów, akredytowanych próbobiorców i analityków nasiennych w szkoleniach doskonalących co najmniej raz na 5 lat, pod rygorem utraty prawa do dokonywania oceny lub pobierania prób materiału siewnego. W ust. 4 doprecyzowano, że pięcioletni termin rozpoczyna bieg od dnia zakończenia poprzedniego szkolenia.

Dla zachowania konsekwencji w sposobie określenia terminu należy wprowadzić następującą poprawkę:

w art. 1 w pkt 34 w lit. a, w ust. 3 po wyrazach „5 lat” dodaje się wyrazy „, licząc od dnia zakończenia poprzedniego szkolenia,”;

4. Zawarty w art. 79 ust. 4 zakaz dokonywania oceny lub pobierania materiału siewnego w przypadku przekroczenia terminu na udział w szkoleniu doskonalącym nie określa czasu, w którym obowiązuje. W konsekwencji językowa wykładnia przepisu prowadzi do wniosku, że zakaz jest dożywotni. Wydaje się, że wystarczający byłby zakaz wykonywania czynności do czasu odbycia szkolenia doskonalącego.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 34 w lit. a, w ust. 4 po wyrazach „nie mogą” dodaje się wyrazy „do dnia odbycia szkolenia doskonalącego”;

5. Zgodnie z art. 79 ust. 5 dodawanym do ustawy o nasiennictwie urzędowi kwalifikatorzy, urzędowi próbobiorky, akredytowani kwalifikatorzy, akredytowani próbobiorky i analitycy nasienni uczestniczą w szkoleniu doskonalącym częściej niż raz na 5 lat, w przypadku zmiany przepisów z zakresu nasiennictwa lub braku minimalnej liczby wykonanych ocen polowych, ocen laboratoryjnych, pobranych prób materiału siewnego przez te podmioty. Przepis art. 79 ust. 5 stanowi jedynie, że okres pomiędzy szkoleniami w przypadkach określonych w tym przepisie musi być krótszy niż 5 lat. Może to być okres np. 4 lat i 11 miesięcy w przypadku gdy okoliczność uzasadniająca dodatkowe szkolenie powstanie w pierwszym roku po poprzednim planowanym szkoleniu doskonalącym.

Jeżeli celem przepisu było zapewnienie odpowiednich kwalifikacji podmiotów dokonujących oceny lub pobierających próby, to wydaje się, że okres od zdarzenia będącego przesłanką dodatkowego szkolenia do odbycia tego szkolenia powinien być możliwie krótki.

Dlatego warto rozważyć wprowadzenie poprawki, która skróci ten okres (np. do jednego roku).

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 34 w lit. b, ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Urzędowi kwalifikatorzy, urzędowi próbobiorky, akredytowani kwalifikatorzy, akredytowani próbobiorky i analitycy nasienni uczestniczą w szkoleniu doskonalącym w roku następującym po roku, w którym:

1) nastąpiła zmiana przepisów z zakresu nasiennictwa lub

- 2) *podmiot nie wykonał minimalnej liczby ocen polowych, ocen laboratoryjnych, lub nie pobrał minimalnej liczby prób materiału siewnego, określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 4.*”;

6. W art. 79 ust. 6 dodawanym do ustawy o nasiennictwie wprowadzono zasadę, że niewzięcie udziału w dodatkowym szkoleniu doskonalącym, w przypadkach określonych w art. 79 ust. 5, będzie powodowało zakaz dokonywania oceny lub pobierania prób materiału siewnego w roku następującym po roku, w którym odbyło się szkolenie doskonalące (ust. 6).

Jeżeli ustawodawca decyduje się na odebranie prawa wykonywania pewnych czynności z powodu nie uczestniczenia w szkoleniu, to wydaje się, że okres zakazu powinien kończyć się po odbyciu zaległego szkolenia, a nie z upływem roku następnym po roku, w którym odbyło się zaległe szkolenie.

Propozycja poprawki:

w art. 1 w pkt 34 w lit. b, w ust. 6 wyrazy „dokonywać oceny lub pobierać prób materiału siewnego w roku następującym po roku, w którym odbyło się szkolenie doskonalące” zastępuje się wyrazami „do dnia odbycia szkolenia doskonalącego dokonywać oceny lub pobierać prób materiału siewnego”;

7. Przepis art. 9 opiniowanej ustawy zawarty wśród przepisów przejściowych stanowi, że do cofania upoważnień, o których mowa w art. 16 ust. 15 ustawy o ochronie roślin (upoważnienia do wydawania paszportów roślin dla tych roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów), stosuje się przepisy dotychczasowe.

Przepis w obecnym brzmieniu nakazuje stosować dotychczasowe przepisy wobec wszystkich stanów faktycznych bez ograniczenia czasowego. Oznacza to, że nowy przepis określający zasady cofania upoważnienia (art. 16 ust. 18 ustawy o ochronie roślin) nigdy nie znajdzie zastosowania.

W uzasadnieniu projektu ustawy nie wskazano jaki jest cel art. 9. Propozycja poprawki zawarta poniżej została sformułowana w oparciu o założenie, że dotychczasowe przepisy należy stosować do cofnięcia upoważnień wydanych do dnia wejścia ustawy w życie.

Propozycja poprawki:

w art. 9 po wyrazach „w art. 2,” dodaje się wyrazy „wydanych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy”;

8. W art. 11 utrzymano w mocy przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 118 ustawy o nasiennictwie. Przepis nie określa terminu, w którym należy wydać rozporządzenia na podstawie nowego przepisu upoważniającego.

Zgodnie z § 33 ust. 1 Zasad techniki prawodawczej, w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 marca 2016 r., możliwe jest jedynie czasowe utrzymanie w mocy przepisów wykonawczych, a niedopuszczalne jest utrzymanie rozporządzeń w mocy bez określenia terminu, w którym przepisy utracą moc.

Wobec powyższego należy wprowadzić do art. 11 termin, w którym muszą zostać wydane nowe przepisy wykonawcze (np. 6 miesięcy).

Propozycja poprawki:

w art. 11 wyrazy „i mogą być zmieniane” zastępuje się wyrazami „do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 118 ustawy zmienianej w art. 1, jednak nie dłużej niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy i mogą być zmieniane na podstawie tego przepisu”.

Michał Gil

Główny legislator